

SCENARIUSZ

OPRACOWANIE, REALIZACJA	Beata Domańska
PRZEDMIOT	Historia
KLASA/GRUPA	Klasa 5 – szkoła podstawowa
TEMAT	Społeczeństwo w czasach pierwszych Piastów
CELE OGÓLNE	• Zrozumienie struktury społecznej państwa wczesnopiastowskiego; • Kształtowanie umiejętności współpracy, kreatywnego i krytycznego myślenia; • Rozwijanie postaw dociekliwości historycznej i szacunku dla przeszłości.
CELE SZCZEGÓŁOWE	Uczeń: • opisuje społeczeństwo Polski pierwszych Piastów; • potrafi wymienić funkcje, prawa i obowiązki poszczególnych grup społecznych państwa wczesnopiastowskiego; • potrafi porównać życie i zajęcia ludzi w średniowieczu i obecnie; • współpracuje w grupie, realizując wspólny projekt.
METODY PRACY	• Pogadanka kierowana; • Praca z filmem, infografiką i kartą postaci; • Metoda projektu.
FORMY ORG. PRACY	Zbiorowa, indywidualna, grupowa.
ŚRODKI DYDAKTYCZNE	• Film: „Się zaczęło w Polsce Piastów – Jak żyli ludzie 1000 lat temu?”; • Ilustracje – Karty z opisami postaci (książę, woj, chłop, duchowny, rzemieślnik, kupiec) przedstawicieli grup społecznych wczesnego średniowiecza w Polsce; • Infografika „Gród w Gnieźnie i jego mieszkańcy”; • Ilustracje osady i grodu (slajdy); • Materiały plastyczne: plastelina, klocki, papier, kredki, flamastry, nożyczki, klej; • Tablica interaktywna.
PRZEBIEG LEKCJI/ZAJĘĆ	
Nazwa działania	Opis działań
1. Powitanie 2. Wprowadzenie do tematu	Nauczyciel wita uczniów i sprawdza obecność. Krótką rozmową nawiązującą do poprzednich zajęć, np.: <i>– Kto był pierwszym władcą Polski? Co już wiecie o państwie Piastów?</i> Uczniowie przypominają postać Mieszka I, chrzest Polski i początki polskiej państwowości.

3. Realizacja tematu	Prezentacja infografiki średniowiecznego grodu „Gród w Gnieźnie i jego mieszkańcy”: – <i>Oto miejsce, gdzie 1000 lat temu koncentrowało/toczyło się życie ludzi. Kto tu mógł mieszkać?</i> Burza mózgów i krótkie omówienie najciekawszych spostrzeżeń uczniów. – <i>Wyobraźcie sobie, że przenosimy się do czasów Mieszka I. Jak żyli ludzie? Dzisiaj dowiemy się, jak wyglądało życie ludzi w czasach pierwszych władców Polski z dynastii Piastów. Kim byli, jakie pełnili role w społeczeństwie i czym zajmowali się na co dzień?</i> Zapisanie tematu i z pomocą wizualizacji w postaci infografiki lub slajdów wprowadzenie pojęć: gród, podgrodzie, społeczeństwo, grupa społeczna, prawo książęce, obowiązki, przywileje, danina. Film „Się zaczęło w Polsce Piastów – Jak żyli ludzie 1000 lat temu?” (4.55 min.). Podczas oglądania filmu uczniowie mają za zadanie zwrócić uwagę na codzienne życie ludzi sprzed 1000 lat. Następnie, pracując w parach, zapisują trzy informacje, które uznali za najciekawsze. Wybrane pary (chętne lub wylosowane) dzielą się swoimi spostrzeżeniami z całą klasą. Nauczyciel przedstawia karty postaci lub slajdy z postaciami, omawiając podział społeczeństwa w czasach pierwszych Piastów: • Książę i możni – władza, dwór, doradcy; • Wojowie – drużyna księcia, obrońcy; • Duchowieństwo – rola Kościoła, misjonarze; • Rzemieślnicy i kupcy – praca i handel; • Chłopi – rolnictwo, daniny. Praca w grupach – poznaj swoją grupę społeczną. Uczniowie zostają podzieleni na 5 grup. Każda z nich losuje kartę postaci, a następnie wykonuje zadanie polegające na kreatywnym przedstawieniu wylosowanej postaci z czasów pierwszych Piastów. Mogą wykorzystać dowolne materiały plastyczne: flamastry, kredki, papier, plastelinę lub klocki. Po wykonaniu pracy, każda grupa prezentuje swoją postać na forum klasy, odpowiadając na pytania: <i>Jak ma na imię? Kim jest? Czym się zajmuje? Co potrafi? Czego się boi?</i> Grupy prezentują swoją „postać historyczną” całej klasie.
4. Podsumowanie	Nauczyciel rysuje na tablicy piramidę społeczną społeczeństwa piastowskiego i wspólnie z uczniami uzupełnia ją nazwami poszczególnych grup społecznych. Dzieci zapisują w zeszytach prosty schemat hierarchii społecznej wczesnego średniowiecza. Pytania podsumowujące: • <i>Czy wszystkie grupy średniowiecznego społeczeństwa miały równe prawa?</i> • <i>Jakie były plusy i minusy życia chłopów? A jakie książąt?</i> • <i>Gdybyś żył/żyła w czasach Piastów – kim</i>

	<i>chciałbyś/chciałabyś być?</i>
Ewaluacja	• Uczniowie wybierają jedną z trzech emotikon: 😊 😐 😞 obrazującą jak się czuli podczas lekcji; • Rozmowa ewaluacyjna, np.: – <i>Co zapamiętasz z tej lekcji na dłużej?</i> – <i>Który moment lekcji był dla Ciebie wyzwaniem?</i> – <i>Gdybyś miała/miał komuś opowiedzieć o dzisiejszej lekcji, co byś powiedziała/powiedział?</i> • Ocena zaangażowania i współpracy w grupie.
Bibliografia	• Podręcznik: Wczoraj i dziś. Podręcznik do historii. Klasa 5, Edycja 2024-2025, Nowa Era. • Film: „Się zaczęło w Polsce Piastów – Jak żyli ludzie 1000 lat temu?”, Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, https://www.youtube.com/watch?v=1K6sitPmAqM • Infografika: Gród w Gnieźnie i jego mieszkańcy, Nowa Era. • Fabianowska M., Nesteruk M., <i>Horrendalna historia Polski. Pokrętni Piastowie</i>, HarperCollins Polska, Warszawa 2020.

Oprac. Beata Domańska

Konsultacja merytoryczna:
dr Sławomir Maślikowski, nauczyciel-konsultant

Licencja Uznanie autorstwa
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska